

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

02.07.2020 nr. 04/4873

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la adresa Cancelariei de Stat nr. 18-23-5409 din 25.06.2020, ce vizează examinarea *proiectului de lege cu privire la Avocatul Antreprenorilor (Ombudsman) (număr unic 472/MEI/2020)*, expunem următoarele.

Prin proiectul examinat se propune instituirea entității publice – avocatul antreprenorilor și oficiului acestuia, care va asigura respectarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor de către autoritățile publice, de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

Potrivit notei informative la proiect, avocatul antreprenorilor va realiza apărarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor prin:

- prevenirea încălcării acestora;
- monitorizarea și raportarea modului de respectare la nivel național;
- promovarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor și a mecanismelor de apărare a acestora;
- perfecționarea legislației;
- colaborarea internațională în acest domeniu.

Totodată, prin proiectul de lege înaintat se propune reglementarea modului de numire a avocatului antreprenorilor, termenului mandatului, principiilor de activitate și garanțiilor de independență în exercitarea mandatului, drepturilor și obligațiilor acestuia, precum și a modului de exercitare a atribuțiilor funcționale.

Urmare examinării proiectului, ținem să remarcăm că majoritatea reglementărilor menționate *supra* sunt similare reglementărilor normative ale *Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)*, potrivit art. 1 alin. (1) al căreia, Avocatul Poporului asigură respectarea drepturilor și libertăților omului de către autoritățile publice, de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.

Același concept se propune de către autorul proiectului pentru domeniul protecției drepturilor și intereselor antreprenorilor.

Astfel, procedura de numire a avocatului antreprenorilor, selectarea și condițiile de eligibilitate, propuse la art. 2 și art. 3 din proiect sunt similare reglementărilor

Digitally signed by Similare reglementărilor
Date: 2020.07.16 18:43:15 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

normative din articolele 5-8 ale *Legii nr. 52/2014*, normele privind încetarea înainte de termen a mandatului avocatului antreprenorilor, prescrise la art. 4 din proiect sunt similare cu cele din art. 14 al *Legii nr. 52/2014*, iar principiile de activitate, garanțiile de independență și inviolabilitatea avocatului antreprenorilor, prescrise la articolele 6-8 din proiect, sunt identice celor din articolele 2-4 ale *Legii nr. 52/2014*. De asemenea, normele privind drepturile, obligațiile și protecția de stat a avocatului antreprenorilor din articolele 9-11 ale proiectului reproduc reglementările articolelor 11-13 din *Legea nr. 52/2014*, iar la Capitolul III normele privind modul de exercitare a atribuțiilor avocatului antreprenorilor (articolele 12-20 din proiect) sunt preluate din reglementările articolelor 16, 19, 21-27 din *Legea nr. 52/2014*. Pe lângă cele menționate, dispozițiile Capitolului IV privind Oficiul avocatului antreprenorilor (articolele 21-24 din proiect) sunt similare dispozițiilor articolelor 34-37 din *Legea nr. 52/2014*.

În consecință, având în vedere similitudinea conceptuală a statutului avocatului antreprenorilor, propus de către autor, cu cel al Avocatului Poporului, stabilit prin *Legea nr. 52/2014*, considerăm mai oportună operarea modificărilor corespunzătoare în legislația existentă sub aspectul abordat, decât elaborarea și adoptarea unui act legislativ separat, prin care se vor dubla normele și principiile deja stabilite și reglementate.

În context, invocăm constatările Curții Constituționale în Avizul nr. 3/2016 la proiectul de lege pentru completarea Constituției Republicii Moldova cu articolul 59¹ (Avocatul Poporului) (Sesizarea nr. 32c/2016), potrivit căroră „[...] instituția Avocatului Poporului joacă un rol fundamental în consolidarea democrației, a statului de drept și a drepturilor omului. Această instituție este un garant al dezvoltării democratice și reprezintă una dintre autoritățile mediatore între societate și stat, în vederea asigurării dialogului și a respectării valorilor universale privind drepturile și libertățile omului.[...] Instituția Ombudsmanului poate acționa ca mecanism al responsabilității democratice, promovând astfel progresul drepturilor omului într-un stat, și poate fi considerată o instituție cu responsabilitate orizontală în guvernările democratice.[...] Rolul Ombudsmanului trebuie să conștă în îmbunătățirea responsabilității administrative a guvernanților, prin analiza imparțială și obiectivă a comportamentului administrației publice, prin recomandările de lege ferenda și inclusiv prin acțiuni în fața justiției. [...] În jurisprudența sa (HCC nr. 22 din 16 iulie 2015) Curtea a subliniat faptul că Avocatul Poporului acționează, de obicei, în societățile democratice, pentru consolidarea mecanismelor de responsabilizare a tuturor actorilor implicați în protecția drepturilor fundamentale, facilitând realizarea bunei-guvernări într-un stat de drept.”(§17-§20).

Pornind de la cele expuse, este de menționat că, în vederea îndeplinirii misiunii privind asigurarea dialogului și a respectării valorilor universale privind drepturile și libertățile omului, potrivit *Legii nr. 52/2014*, în Republica Moldova există doi Avocați ai Poporului, unul dintre care este specializat în problemele de protecție a drepturilor și libertăților copilului, cu specificarea atribuțiilor acestuia la art. 17.

Prin urmare, pentru evitarea dublărilor legislative, se recomandă autorului proiectului să examineze posibilitatea suplinirii *Legii nr. 52/2014* cu reglementări specifice avocatului antreprenorilor, conform exemplului privind reglementările normative referitoare la Avocatul Poporului pentru drepturile copilului.

Totodată, nemijlocit la proiect, ținem să atenționăm asupra următoarelor discrepanțe:

- la art. 1 alin. (3) din proiect se prescrie că „*Avocatul antreprenorilor realizează apărarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor prin:...raportarea modului de respectare la nivel național...*”, pe când reglementările privind modul de raportare nu sunt reflectate pe parcursul textului proiectului;

- în cazul reglementărilor alin. (5) din art. 2 nu s-a ținut cont de normele privind încetarea înainte de termen a mandatului avocatului antreprenorilor, prescrise la art. 4 din proiect;

- la art. 3 alin. (3) privind cerințele funcției de avocat al antreprenorilor, a fost omisă o cerință importantă în cazul dat privind faptul că persoana nu este supusă unei măsuri de ocrotire judiciară sub forma tutelei (a se vedea art. 6 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 52/2014*);

- la art. 4 nu a fost reflectată procedura de revocare;

- pornind de la cele propuse la art. 11 alin. (2), se va ține cont că în acest context urmează a fi completată anexa la *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*;

- dat fiind faptul că articolele 15, 19 și 20 constau dintr-un singur alineat, prescripțiile normative respective se vor expune fără numerotarea cu „(1)”;

- la art. 17 alineatele (2) și (3) nu este clară prescrierea termenelor de „15 zile” și, respectiv, „10 zile”, care sunt considerabil mai mici decât termenele pentru acțiuni similare, prescrise la art. 24 alineatele (3) și (4) din *Legea nr. 52/2014*.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

23.09.2020 nr. 04-06/824

La nr. _____

Ministerul Economiei și Infrastructurii
secretariat@mei.gov.md

Ministerul Finanțelor a examinat adresarea Ministerului Economiei și Infrastructurii nr.06/2-5509 din 08.09.2020 de avizare a proiectului de lege privind Avocatul Antreprenorilor (Ombudsman) (număr unic 472/MEI/2020) și comunică următoarele.

La art.XII pct.3 din proiectul de lege, completarea propusă a art.6 lit.d) din Legea nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) propunem să fie revizuită, or, în sensul propus, se creează confuzia că în funcția de Avocat al Poporului și Avocat al Poporului pentru protecția drepturilor copilului ar putea accede persoana care are o vechime în muncă de cel puțin 10 ani în domeniul activității de întreprinzător.

Complementar, atragem atenția asupra faptului că potrivit pct.9 din același articol, se propune completarea Legii nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) cu articolele 17¹ și 17², dar se regăsește doar cuprinsul articolului 17¹.

În această privință, menționăm și faptul că la art.XIII, pct. 2 din proiectul de lege, se menționează că atribuțiile Avocatului Poporului pentru drepturile antreprenorilor sînt reglementate de art.17¹ din Legea cu privire la Avocatul Poporului.

Cu referire la inserarea în proiectul de lege a cuvîntelor „se introduce” menționăm că aceasta nu corespunde tehnicii legislative prevăzută de art.62 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care stipulează că ”(1) Modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text.

(2) Pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a actului normativ se indică expres actul normativ vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizîndu-se sintagma „se modifică după cum urmează”, urmată de redarea modificărilor. Pot fi reproduse într-o nouă redacție elementele structurale ale actului normativ sau unele părți ale acestora.

Astfel, în tot cuprinsul proiectului de lege, cuvintele „se introduce” se vor substitui cu cuvintele „se modifică după cum urmează:”

Cu privire la propunerea de a majora efectivul-limită al Oficiului Avocatului Poporului cu 11 unități de personal (art. XIII din proiectul de lege) se menționează că numărul funcțiilor vacante în cadrul autorității, conform raportului la situația din 31 august 2020, constituie 23 unități de personal. Astfel, solicitarea completării cu funcții noi, concomitent cu menținerea funcțiilor vacante, se consideră o practică defectuoasă. Mai mult ca atât, în condițiile de finanțare prudentă a cheltuielilor, identificarea mijloacelor financiare adiționale din bugetul de stat nu este posibil de realizat, iar acceptarea unor angajamente neacoperite financiar încalcă principiul sustenabilității bugetare.

În acest context, se va reexamina propunerea privind unitățile de personal suplimentare și se va analiza posibilitatea acoperirii eventualelor sarcini noi de către efectivul prevăzut de lege, inclusiv prin încadrarea personalului necesar în funcțiile vacante.

Toate funcțiile în sectorul bugetar sînt reflectate într-un registru unic, gestionat de Ministerul Finanțelor, în care fiecărei funcții îi corespunde o poziționare și un cod distinct, din care motiv se propune expunerea art. XIV în următoarea redacție:

„Art. XIV. – Anexa nr. 3 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 441-447, art. 715), cu modificările ulterioare, la Tabelul 1, după poziția A1015 se introduce poziția A1060 cu următorul cuprins:

A1060	Avocatul Poporului pentru drepturile antreprenorilor	124	13,09”
-------	--	-----	--------

Viceprim-ministru,
Ministru al Finanțelor

Serghei Pușcuța

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-26-00, fax (022) 26-25-17

16.07.2020 nr. 04-06/564
La nr. _____

Ministerul Economiei și Infrastructurii
secretariat@mei.gov.md
Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ministerul Finanțelor, la indicația Cancelariei de Stat nr.18-23-5409 din 25.06.2020, a examinat proiectul de lege cu privire la Avocatul Antreprenorilor (Ombudsman), număr unic 472/MEI/2020, și comunică următoarele:

1) Proiectul de lege nu stabilește în mod cert statutul juridic de organizare al Avocatului Poporului/Oficiului acestuia. În această privință menționăm că, prevederile art.3 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 definesc expres noțiunile de "autoritate/instituție bugetară".

Astfel, întru evitarea diverselor interpretări, în proiect se va utiliza una din aceste noțiuni (autoritate bugetară sau instituție bugetară).

2) Având în vedere că prin art.2 alin.(2) se stabilește că Avocatul Antreprenorilor exercită funcție de demnitate publică, se impune necesitatea completării în acest sens a anexei la Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

3) Art.12 lit.h) stabilește dreptul Avocatului Antreprenorilor să depună sesizări la Curtea Constituțională. Astfel, având în vedere că subiecții cu drept de sesizare a Curții Constituționale sunt prevăzuți în mod exhaustiv în art.25 din Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională și art.38 din Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995, se impune necesitatea completării prevederilor date cu dreptul Avocatului Antreprenorilor de a depune asemenea sesizări.

4) De asemenea, promovarea acestui proiect de lege atrage necesitatea promovării concomitente a modificărilor respective în Legea nr.155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice și Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

5) La art.17 alin.(2) și (3) se propune substituirea termenelor de "15 zile" și "10 zile" cu termenele "30 zile" și, respectiv, "45 de zile".

În acest sens, menționăm că, potrivit art.24 alin.(3) și (4) din Legea nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), "(3) Autoritatea sau persoana cu funcție de răspundere care a primit avizul este obligată să-l examineze în termen de 30 de zile și să comunice în scris Avocatului Poporului despre măsurile luate în vederea remedierii situației.

(4) În cazul în care Avocatul Poporului nu este de acord cu măsurile întreprinse, el este în drept să se adreseze unui organ ierarhic superior pentru luarea măsurilor ce se impun în vederea executării recomandărilor cuprinse în avizul său și/sau să informeze opinia publică. Organul ierarhic superior este obligat să comunice despre măsurile luate în termen de 45 de zile."

Având în vedere prevederile enunțate, considerăm că aceleași termene (30 de zile și, respectiv, 45 de zile) urmează a fi prevăzute și referitor la examinarea avizelor/recomandărilor Avocatului Antreprenorilor.

6) La compartimentul fundamentarea economico-financiară din nota informativă la proiect, cheltuielile de personal (estimate la cca 1,9 mil. lei) urmează a fi revăzute ținând cont de prevederilor anexei nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.1001/2011 cu privire la Normele privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorității publice. Se atrage atenția că, în proiectul prezentat se propune crearea instituției Avocatului Antreprenorului și oficiul acestuia, cu finanțare de la bugetul de stat, însă costurile estimate nu corespund cu normele privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorităților publice.

Totodată, potrivit calculelor prezentate, cheltuielile anuale de întreținere ale instituției (fără cheltuieli de personal) au fost subestimate cu cca 1,3 mil. lei.

Potrivit calculelor Ministerului Finanțelor, aceste cheltuieli se vor ridica la cca 1,6 mil. lei anual, plus cheltuielile cu caracter unic (achiziționarea tehnicii de calcul, mobilierului, automobilului etc.) în sumă de cca 1,0 mil. lei. Astfel, cheltuielile anuale ale instituției vor constitui cca. 3,5 mil. lei (fără cheltuielile cu caracter unic).

Legea bugetului de stat pe anul 2020 nr.172/2019 nu include alocații bugetare în vederea implementării proiectului de lege în cauză.

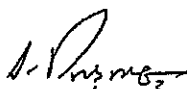
Astfel, în conformitate cu art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.

Prin urmare, în cazul aprobării unei decizii pozitive privind crearea instituției Avocatului Antreprenorilor, Ministerul Economiei și Infrastructurii urmează să prezinte propuneri de alocare a mijloacelor financiare necesare pentru acest scop în procesul elaborării bugetului de stat pentru anul 2021 și estimărilor pentru anii 2022-2023.

De asemenea, informăm că prin Planul de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană (Hotărârea Guvernului nr.1472/2016), la capitolul reorganizării instituțiilor și autorităților administrative guvernamentale în vederea sporirii responsabilității, eficacității și eficienței acestora, deja a fost realizată reforma administrației publice centrale, menită să asigure eficientizarea și sporirea calității serviciilor publice.

În acest context, se propune examinarea posibilității atribuirii funcțiilor ce vor asigura apărarea drepturilor și libertăților antreprenorilor instituției publice Avocatul Poporului, instituite în conformitate cu Legea nr.52/2014. În acest sens, ținem să menționăm că potrivit prevederilor Legii prenotate, Avocatul Poporului (Ombudsmanul) asigură respectarea drepturilor și libertăților omului de către autoritățile publice, de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.

Viceprim-ministru,
Ministru al Finanțelor

Serghei PUȘCUTA

MD-2005 mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 9
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48, E-mail: madrm@madrm.gov.md, WEB: www.madrm.gov.md

Nr. 04/1-05/4169

La nr _____ din _____

Ministerul Economiei și Infrastructurii

În contextul examinării proiectului definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 472/MEI/2020), Ministerul reiterează poziția sa din avizul nr. 04/1-05/3107 din 16 iulie 2020.

Astfel, potrivit proiectului misiunea Avocatul pentru drepturile antreprenorilor este de a asigura respectarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor de către autoritățile publice, de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile. Sub acest aspect, menționăm că în raport cu cetățenii, care de multe ori fie nu dețin cunoștințe necesare pentru ași apăra drepturile și interesele, fie nu dețin mijloace financiare pentru ași angaja un apărător, fapt ce justifică garantarea de către stat a posibilității apărării acestor drepturi prin crearea instituției cum este Avocatul Poporului, antreprenorii dispun atât de resurse materiale cât și de resursele intelectuale pentru ași apăra drepturile și interesele. Astfel, apreciem că în cazul lezării unui drept al său de către o autoritate publică, antreprenorul ar apela mai degrabă la profesioniști, cum ar fi avocați sau alți prestatori de servicii, decât la instituția Avocatul pentru drepturile antreprenorilor atribuțiile căruia în raport cu autoritățile publice se rezumă la „prezentarea (...) *propunerilor și recomandărilor* privind repunerea în drepturi a antreprenorilor”. Totodată, atragem atenția că prevederile Codului administrativ nu permit ca un terț să formuleze o acțiune în contencios administrativ (*acțiunea populară*). Astfel, articolul 189 alineatul (1) din Codul administrativ stabilește că orice persoană *care revendică încălcarea unui drept al său* prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Din aceste considerente, apreciem că crearea acestei instituții va fi una ineficientă.

Digitally signed by Machidon Mihail
Date: 2020.09.15 07:29:04 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar de stat

Mihail MACHIDON

MD-2005 mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 9
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48, E-mail: madrm@madrm.gov.md, WEB: www.madrm.gov.md

16 iulie 2020 Nr. 04/1-05/3107

La nr _____ din _____

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Copie: Cancelaria de Stat

În contextul examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege cu privire la Avocatul Antreprenorilor (Ombudsman) (număr unic 472/MEI/2020), Vă comunicăm următoarele.

1) Obiecții argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord:

În opinia Ministerului, crearea instituției Avocatului Antreprenorilor nu se justifică din următoarele considerente.

Potrivit proiectului misiunea Avocatului Antreprenorilor este de a asigura respectarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor de către autoritățile publice, de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile. Sub acest aspect, menționăm că în raport cu cetățenii, care de multe ori fie nu dețin cunoștințe necesare pentru ași apăra drepturile și interesele, fie nu dețin mijloace financiare pentru ași angaja un apărător, fapt ce justifică garantarea de către stat a posibilității apărării acestor drepturi prin crearea instituției cum este Avocatul Poporului, antreprenorii dispun atât de resurse materiale cât și de resursele intelectuale pentru ași apăra drepturile și interesele. Astfel, apreciem că în cazul lezării unui drept al său de către o autoritate publică, antreprenorul ar apela mai degrabă la profesioniști, cum ar fi avocați sau alți prestatori de servicii, decât la instituția Avocatului Antreprenorilor atribuțiile căruia în raport cu autoritățile publice se rezumă la „prezentarea (...) **propunerilor și recomandărilor** privind repunerea în drepturi a antreprenorilor”.

Totodată, atragem atenția că prevederile Codului administrativ nu permit ca un terț să formuleze o acțiune în contencios administrativ. Astfel, articolul 189 alineatul (1) din Codul administrativ stabilește că orice persoană **care revendică încălcarea unui drept al său** prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. Prin prisma acestei norme apreciem critic prevederile articolului 12 litera h) din proiectul Legii, potrivit căruia Avocatul Antreprenorului (...) înaintea instanțelor judecătorești.

Digitally signed by Machidon Mihail
Date: 2020.07.16 18:43:15 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

De asemenea, dorim să atragem atenția că Codul administrativ a instituit posibilitatea anulării de către autoritatea ierarhic superioară a actelor administrative ale autorităților din subordine. Astfel, cu titlu de exemplu, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în exercitarea dreptului menționat, a anulat opt acte administrative emise de către autoritățile din subordine, contribuind astfel la apărarea drepturilor agenților economici și evitarea costurilor legate de un litigiu judiciar.

Secretar de stat

Mihail MACHIDON

Ex.: Dogotari Vasilii
Tel.: 0(22) 204578

**MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**MINISTRY
OF HEALTH, LABOUR AND
SOCIAL PROTECTION OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2009, Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 2
Tel. + 373 22268818; Fax. + 373 22738781
e-mail: secretariat@msmps.gov.md
www.msmps.gov.md

2, Vasile Alecsandri street, Chisinau, MD-2009
Tel. + 373 22268818; Fax. + 373 22738781
e-mail: secretariat@msmps.gov.md
www.msmps.gov.md

nr. 09/5191 din 14.09.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a reexaminat proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (număr unic 472/MEI/2020), prin care se propune instituirea funcției „Avocatul Poporului pentru drepturile antreprenorilor” și comunică că îl susține.

Ministru

Digitally signed by Machidon Mihail
Date: 2020.09.15 07:29:04 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Viorica DUMBRĂVEANU

Ex. V. Revenco,
tel. 079769764

**MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**MINISTRY
OF HEALTH, LABOUR AND
SOCIAL PROTECTION OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2009, Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 2
Tel. + 373 22268818; Fax. + 373 22738781
e-mail: secretariat@msmmps.gov.md
www.msmmps.gov.md

2, Vasile Alecsandri street, Chisinau, MD-2009
Tel. + 373 22268818; Fax. + 373 22738781
e-mail: secretariat@msmmps.gov.md
www.msmmps.gov.md

nr. 09/3663 din 28.04.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul legii cu privire la Avocatul Antreprenorilor (Ombudsman) număr unic 472/MEI/2020 și comunică următoarele.

Considerăm, că instituirea instituției Avocatului Antreprenorilor va contribui la dezvoltarea antreprenoriatului în Republica Moldova prin reprezentarea intereselor antreprenorilor în raport cu autoritățile publice.

În acest sens, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale susține proiectul în cauză și comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Ministru

Viorica DUMBRĂVEANU

Ex: V. Revenco, tel. 079769764
A. Gherganova, tel. 022-262-126

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII AL REPUBLICII MOLDOVA	
Nr. de intrare	8139
Indexul	07 07 2020

Către: Sergiu RAILEAN
Ministrul Economiei și Infrastructurii

Copie: Ion CHICU
Prim-ministru al Republicii Moldova

Nr. 89 din 21 iulie 2020

Ref.: Comentariile A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” asupra proiectului de lege cu privire la Avocatul Antreprenorilor (Ombudsman)

Stimate domnule Ministru,

Vă salutăm din numele A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

AmCham Moldova susține de principiu necesitatea instituirii unei autorități publice care ar asigura respectarea drepturilor și intereselor mediului de afaceri, exprimându-și însă rezervele în ceea ce privește unele norme din proiect, care necesită a fi concretizate sau excluse, având în vedere comentariile ce urmează.

I. Despre statutul avocatului antreprenorilor și limitele împuternicirilor

Se propune reformularea prevederilor proiectului și excluderea dispozițiilor care acordă Ombudsmanului atribuții de intervenție în activitatea de întreprinzător (Ombudsman – întreprinzător; întreprinzător – Ombudsman – întreprinzător), mai ales în contextul lipsei unor mecanisme clare de control asupra activității Ombudsmanului.

Comentarii

Analizând prevederile și contextul elaborării proiectului, dar și spiritul viitoarei legi, se înțelege că funcția Ombudsmanului este menită în principal de a apăra drepturile și interesele agenților economici în raport cu autoritățile publice, fără a interveni în relațiile private.

Respectiva concluzie poate fi desprinsă efectuând o analiză sistemică a proiectului de act normativ, în special prin prisma art. 12, art. 16, art. 17 și art. 18 din proiect.

Cu titlu de exemplu, Ombudsmanul are următoarele competențe specifice:

- (i) **prezintă autorităților și/sau persoanelor responsabile** propuneri și recomandări privind repunerea în drepturi a antreprenorilor în privința cărora s-a constatat încălcarea drepturilor și intereselor legitime (art. 12 lit. b);
- (ii) **contribuie la soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor între autoritățile publice și antreprenori** (art. 12 lit. c);
- (iii) **intervine, în caz de necesitate, în cadrul controalelor autorităților publice abilitate, în cadrul perchezițiilor și ridicării de documente contabile și a bunurilor antreprenorilor** (art. 12 lit. g);
- (iv) **prezintă autorității sau persoanei cu funcție de răspundere ale cărei decizii, acțiuni sau inacțiuni, după părerea sa, încalcă drepturile și interesele petiționarului un aviz ce va**

- cuprinde recomandări privind măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru repunerea imediată în drepturi a petiționarului (art. 17 alin. (1));
- (v) intervine pe lângă **autoritățile competente** cu un demers pentru întentarea unei proceduri disciplinare sau penale în privința persoanei cu funcție de răspundere care a comis încălcări ce au generat lezarea drepturilor și intereselor antreprenorilor (art. 18 lit. b));

Într-o altă ordine de idei, se poate înțelege totuși că Ombudsmanul are dreptul să intervină în relațiile private ale antreprenorilor, **fapt care ar putea fi în contradicție cu prevederile sus-menționate** și care poate fi desprins din conținutul următoarelor articole:

- (i) Avocatul Antreprenorilor și Oficiul care activează sub autoritatea sa este entitatea publică care asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor de către autoritățile publice, **de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale** și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile (art. 1 alin. (2));
- (ii) În exercitarea mandatului său, Avocatul Antreprenorilor are dreptul să fie primit imediat și fără nici o formă de obstrucțiune sau întârziere în audiență de către conducători și alte persoane cu funcții de răspundere de toate nivelurile ale autorităților publice, instituțiilor, **organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare**, ale inspectoratelor de poliție și locurilor de detenție din cadrul acestora, ale instituțiilor penitenciare, izolatoarelor de urmărire penală, ale instituțiilor care acordă asistență psihiatrică (art. 9 alin. (1), lit. b));
- (iii) În exercitarea mandatului său, Avocatul Antreprenorilor are dreptul să verifice respectarea și exercitarea conformă de către autoritățile publice, **de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale**, de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a atribuțiilor acestora privind respectarea drepturilor și intereselor antreprenorilor (art. 9 alin. (1), lit. e));
- (iv) În exercitarea mandatului său, Avocatul Antreprenorilor are dreptul să aibă **acces liber și fără întârziere în instituții, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare**, în inspectoratele de poliție și locurile de detenție din cadrul acestora, în instituțiile penitenciare, în izolatoarele de urmărire penală și în alte instituții similar, indiferent de măsurile și rigorile interne ale instituției.

II. Despre selectarea candidaților la funcția de Avocat al Antreprenorilor

Se propune reglementarea faptului că **din comisia specială pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Antreprenorilor vor face parte 5 reprezentanți împuterniciți ai asociațiilor de business.**

Comentarii

Potrivit art. 3 alin. (1) din proiectul de lege, pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Antreprenorilor, în cadrul Parlamentului Republicii Moldova, se instituie o comisie specială, din a cărei componență fac parte inclusiv **5 reprezentanți ai mediului de afaceri.**

În opinia noastră, textul „5 reprezentanți ai mediului de afaceri” este de interpretare largă și îi lipsește caracterul cert, cercul persoanelor care pot fi considerate reprezentanți ai mediului de afaceri fiind foarte mare (e.g. orice administrator al persoanei juridice de drept privat).

III. Despre subiecții cu drept de sesizare a Avocatului Antreprenorilor

În condițiile proiectului de lege, sesizarea adresată Avocatului Antreprenorilor se depune până la expirarea unui an din ziua încălcării presupuse a drepturilor sau intereselor legitime ale petiționarului sau din ziua când petiționarul a aflat despre presupusa încălcare.

Din ipoteza normei art. 13 alin. (1), se înțelege că Avocatul Antreprenorilor poate fi sesizat doar de către petiționarul al cărui drepturi sau interese legitime au fost încălcate.

În același timp, viitoarea lege nu prevede posibilitatea sesizării și un mecanism clar de interacțiune a Avocatului Antreprenorilor cu asociațiile de business (asociațiile patronale), care acționează în numele și în interesele membrilor săi.

În opinia noastră, există necesitatea asigurării unei colaborări dintre Avocatul Antreprenorilor și asociațiile de business, în calitate de reprezentanți ai mediului de afaceri din diferite sectoare ale economiei, prin lărgirea cercului subiecților care pot sesiza Avocatul Antreprenorilor și stabilirea unui mecanism de interacțiune dintre ultimii (care nu se limitează la examinarea încălcărilor).

Totodată, având în vedere competențele care se limitează la apărarea drepturilor și intereselor mediului de afaceri, considerăm că audiența întreprinzătorilor, prin lege, urmează a avea loc la un interval de cel puțin o dată pe săptămână.

IV. Despre primirea spre examinare a sesizărilor

(i) Se solicită clarificarea diferenței între „*restituirea sesizării*” și „*neprimirea spre examinare a sesizării*”, dacă există.

Comentarii

Art. 14 alin. (1), lit. b) din proiect, stabilește faptul că, ulterior recepționării cererii, Avocatul Antreprenorilor, are dreptul să restituie sesizarea fără examinare.

În același timp, art. 14 alin. (5) reglementează cazurile în care sesizarea nu este primită spre examinare.

(ii) Se solicită excluderea prevederii art. 14 alin. (5), lit. e) din lege, care stabilește că sesizarea nu este primită spre examinare în cazul în care conține calomnii și insulte sau discreditează autoritățile statului, autoritățile locale, alți antreprenori.

Comentarii

În opinia noastră, textul „*discreditează autoritățile statului, autoritățile locale sau alți antreprenori*” poate servi drept un pretext pentru a nu primi spre examinare, în cele mai dese cazuri, sesizările antreprenorilor, care, având în vedere natura încălcărilor și a faptelor ce eventual vor fi descrise, ar putea fi considerate ca reprezentând o discreditare a puterii publice.

V. Despre sursele de finanțare a Oficiului Avocatului Antreprenorilor

Se propune reglementarea faptului că Oficiul Avocatului Antreprenorilor este finanțat de la bugetul de stat și din alte surse financiare neinterzise de lege.

Comentarii

Conform prevederilor art. 24 alin. (1) din proiect, Oficiul Avocatului Antreprenorilor se finanțează de la bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală.

În același timp, se consideră oportun stabilirea în mod expres în lege a faptului că Oficiul poate fi finanțat și din alte surse neinterzise de lege, surse care ar fi în măsură să contribuie la îmbunătățirea activității operaționale a Oficiului (e.g. contractarea experților care vor asista Oficiul).

VI. Despre aducerea legislației în conformitate cu prevederile proiectului

Se propune operarea prin intermediul proiectului a modificărilor la un șir de alte acte normative sau, după caz, stabilirea în dispozițiile finale ale proiectului a faptului că legislația urmează a fi adusă în conformitate cu prevederile legii.

Comentarii

Cu titlu de exemplu, prin intermediul proiectului, se propune acordarea dreptului Avocatului Antreprenorilor de a sesiza Curtea Constituțională și de a înainta acțiuni în instanțele judecătorești.

Sub acest aspect, se consideră necesar operarea modificărilor la un șir de acte normative, precum: Codul jurisdicției constituționale (acordarea Avocatului Antreprenorilor a statutului de subiect cu drept de sesizare a Curții Constituționale), Codul de procedură civilă (scutirea de taxa de stat a cererilor înaintate de către Avocatul Antreprenorilor, după modelul scutirilor existente pentru Avocatul Poporului), Codul contravențional (stabilirea pedepselor pentru ignorarea recomandărilor Avocatului Antreprenorilor și alte acțiuni/inacțiuni prevăzute la art. 7 alin. (3) din proiectul de lege).

Vă mulțumim pentru colaborare și ne exprimăm deschiderea pentru detalierea propunerilor și comentariilor noastre în cadrul unei întrevederi.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”